

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31.08.2007, sp. zn. 11 To 255/2007, ECLI:CZ:KSHK:2007:11.TO.255.2007.1

Číslo: 28/2009

Právní věta: Správce konkursní podstaty ustanovený soudem v rámci konkursního řízení vstupuje do práv úpadce a vykonává i další práva stanovená zákonem č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů. Mezi taková práva patří i možnost vypovědět nájemní či podnájemní smlouvu k nemovitosti spadající do konkursní podstaty. V případě pochybností o platnosti či účinnosti takové smlouvy musí správce konkursní podstaty postupovat vůči nájemci v souladu s občanskoprávními předpisy, jinak se může za splnění dalších podmínek dopustit trestného činu neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. *) *) Poznámka redakce: Vyslovené právní názory lze aplikovat i za účinnosti zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, jak na skutky spáchané v řízení podle zákona o konkurzu a vyrovnání, tak přiměřeně i na skutky spáchané v řízení podle nové úpravy. Srov. k tomu také rozhodnutí č. 51/2008 Sb. rozh. tr.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 31.08.2007

Spisová značka: 11 To 255/2007

Číslo rozhodnutí: 28

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru

Předpisy: předpisu č. 328/1991Sb.
§ 249a tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Hradci Králové k odvolání obžalovaného Ing. T. P. a poškozené obch. spol. D. G. (dříve S., s. r. o.) proti rozsudku Okresního soudu v Trutnově ze dne 6. 3. 2007, sp. zn. 16 T 60/2006, rozhodl takto:

I. K odvolání poškozené obch. spol. D. G., s. r. o. (dříve S., s. r. o) T., se napadený rozsudek podle § 259 odst. 2 tr. ř. doplňuje o výrok, jímž se poškozená obchodní společnost odkazuje podle § 229 odst. 1 tr. ř. se svým požadavkem na náhradu škody na občanskoprávní řízení.

II. Odvolání obžalovaného Ing. T. P. se podle § 256 tr. ř. zamítá.

Z o d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem byl Ing. T. P. uznán vinným trestným činem neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. a byl za to odsouzen podle § 249 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou roků. Podle § 49 odst. 1 tr. zák. byl obžalovanému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce správce konkurzní podstaty na dobu tří roků. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený M. H. odkázán s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Trestné jednání obžalovaného mělo spočívat v tom, že jako správce konkurzní podstaty 1. H. a. s., J. L., a. s. v likvidaci, se sídlem v P., se dne 25. 11. 2004 kolem 18.00 hod. dostavil v doprovodu členů bezpečnostní agentury O. s. r. o., a dalších osob na hotel na Č. h., požadoval od podnájemce M. H. předání hotelu, když ten to odmítl s poukazem na platnou podnájemní smlouvu, kterou měl o užívání hotelu uzavřenou, členové bezpečnostní agentury postupně vyměnili zámky u vchodových dveří a vnitřních prostor včetně kanceláří a místností, které užíval pro ubytování své rodiny a zaměstnanců, znemožnil mu volně se pohybovat po hotelu a hotel provozovat, takže nakonec dne 27. 11. 2004 v 01.30 hod. z hotelu odešel i M. H. a ani později mu nebylo umožněno hotel provozovat.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný ihned po vyhlášení rozsudku odvolání, které následně zdůvodnil tak, že okresní soud neprovedl vedle důkazů výsledkem svědkyně S. také důkazy listinné, a to spisy příslušných civilních soudů, před nimiž je projednáván spor o náhrady škod z neplatných nájemních smluv, jež uzavřel úpadce, resp. na které navázaly smlouvy podnájemní, uzavřené mezi nájemcem a podnájemcem, z nichž došlo na majetku úpadce ke vzniku škod. Obžalovaný v písemně zpracovaném odvolání podrobně činí výklad ustanovení § 14, 14a a § 15 zákona o konkurzu a vyrovnání a zejména zdůrazňuje, že správce konkurzní podstaty je osobou se samostatnou procesní způsobilostí v konkurzním řízení proto, aby dbal o maximální možné uspokojení nároků věřitelů. Zdůrazňuje, že jádro neúčinnosti úkonů popsanych v § 15 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání spočívá především v tom, že pokud byl majetek úpadce zatížen také nájemní smlouvou, kterou úpadce uzavřel ve lhůtě v tomto ustanovení vymezené, pak účinky takovéto nájemní smlouvy nemají právní význam ve vztahu k věřitelům a stejně tak nemají význam účinky případné na takovou smlouvu navazující smlouvu podnájemní. Okresnímu soudu je vytýkáno, že z napadeného rozsudku není zřejmé, jak soud dospěl k závěru, že smluvní vztah založený ve lhůtě, se kterou zákon spojuje automaticky nedostatek účinnosti, byl dostatečný k oprávněnosti poškozeného nebytové prostory užívat. Je dovozováno, že obžalovaný měl přímo povinnost nakládat s majetkem úpadce tak, aby tento majetek přinesl maximální možné uspokojení závazků úpadce, tedy pohledávek věřitelů. Měl ze zákona důvody uplatnit neúčinnost uzavřené nájemní a tedy i podnájemní smlouvy a měl ještě navíc právní poučení o tom, že smluvní dokumenty mohou trpět vadami, pro které jsou absolutně neplatné. Nelze navíc pominout otázku zavinění, která rovněž při skutkovém vymezení základu věci musí být předmětem dokazování a předmětem hodnocení důkazů. S tímto se okresní soud vypořádal velice kuse, a to s ohledem na právně odlišné stanovisko Mgr. L., s nímž seznámil poškozeného H. Přitom soud I. stupně měl k dispozici výpověď Mgr. Š. i JUDr. B., jež shodně uvedli, že předložené nájemní a podnájemní smlouvy jsou jako úkony absolutně neplatné. Proto obžalovaný ani nemohl být srozuměn se svým možným protiprávním počínáním. V závěru odvolání je pak poukazováno též na nepřiměřenost uloženého trestu, zejména trestu zákazu činnosti, což je předkládáno k dokreslení, jak málo spolehlivý, přehledný a přezkoumatelný je v daném případě rozsudek soudu I. stupně. Je proto navrhováno tento zrušit a věc vrátit soudu I. stupně k doplnění řízení anebo obžalovaného v celém rozsahu zprostit viny.

Odvolání rovněž podala poškozená organizace D. G., s. r. o., (dříve S., s. r. o.) T., s tím, že ač se tato společnost řádně připojila k trestnímu řízení s požadavkem na náhradu škody, nebylo o tomto nároku rozhodnuto. Odvolatel proto navrhuje, aby krajský soud buď věc vrátil soudu I. stupně s příkazem rozhodnout o chybějícím výroku, případně rozhodnout o chybějícím výroku sám ve smyslu

uplatněného nároku poškozeného.

Krajský soud nařídil veřejné zasedání na den 31. 8. 2007, obžalovaný byl o konání veřejného zasedání řádně a včas vyrozuměn. Obžalovaný se přípisem ze dne 16. 8. 2007 omluvil z veřejného zasedání. Krajský soud nepovažoval přítomnost obžalovaného u veřejného zasedání za nezbytnou, jeho práva byla dostatečně zajištěna přítomností zvoleného obhájce, a proto odvolací řízení proběhlo v nepřítomnosti obžalovaného.

Krajský soud přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo, a to z hlediska vytykaných vad, a dospěl k těmto závěrům.

Řízení před okresním soudem proběhlo v souladu s trestním řádem. Okresní soud respektoval ustanovení zajišťující obhajobu obžalovaného, stejně jako ustanovení upravující realizaci jednotlivých důkazů. Okresní soud správně zjistil skutkový stav věci podle § 2 odst. 5 tr. ř., tedy v rozsahu potřebném pro své rozhodnutí. Ani krajský soud nepovažoval za nezbytné dokazování doplňovat, jak navrhoval obžalovaný v odvolání. Pokud jde o výslech svědkyně S., okresní soud posléze ustoupil od provedení tohoto důkazu pro nedosažitelnost svědkyně a vysvětlil, proč lze rozhodnout i bez tohoto důkazu. Se závěrem okresního soudu se pak krajský soud plně ztotožňuje.

Stran navrhaných důkazů listinných, a to spisem civilního soudu, u něhož probíhá spor mezi obžalovaným a žalovanými Ing. V. L., A. K., Ing. I. L., spol. D. G., s. r. o., T., a M. H. je krajský soud toho názoru, že jednak tento občanskoprávní spor není skončen, zejména však posuzovaná problematika není zásadní pro otázku viny obžalovaného.

Jednotlivé důkazy pak okresní soud hodnotil postupem podle § 2 odst. 6 tr. ř. Okresnímu soudu nelze vytknout, že by se při hodnocení důkazů dopustil nějaké nesprávnosti, že by nějaký důkaz pominul či hodnotil v rozporu s jeho obsahem. Rozpory, které ve věci vyvstaly, překlenul okresní soud úvahami opřenými o objektivně zjištěné skutečnosti. V daném případě se jedná o rozpor mezi tvrzením obžalovaného, že jeho postup jakožto správce konkurzní podstaty majetku 1. H., a. s., J. L., a. s. v likvidaci, se sídlem v P., byl vůči podnájemci M. H. zcela v souladu se zákonem, a výpovědmi poškozeného M. H., jeho právního zástupce, pracovníků hotelu, listinnými důkazy a dalšími zmiňovanými okresním soudem.

Ten vyšel důvodně z právního stavu, jak byl založen smlouvou mezi 1. H., a. s. a společností S., s. r. o. (nyní D. G. s. r. o.), o pronájmu předmětných nemovitostí z 10. 12. 2003 včetně doplňků smlouvy a smlouvou o podnájmu těchto nemovitostí mezi společností S. s. r. o. a poškozeným M. H. Dále okresní soud správně zdůraznil existenci odlišného právního názoru na tuto smlouvu mezi Mgr. L. - právním zástupcem poškozeného od závěrů Mgr. Š. - advokáta obžalovaného, který navzdory tomu trval na okamžitém, předem domluveném převzetí hotelu a dosazení nového vedoucího. Okresní soud cituje ustanovení § 15 zákona o konkurzu a vyrovnání vztahující se k otázce účinnosti smlouvy mezi úpadcem a nájemcem společností D. G. s. r. o. (dříve S. s. r. o.) T. Tento právní problém byl opakovaně řešen jak v rámci rozhodování o předběžném opatření, tak při řešení žaloby o vyklizení předmětných nemovitostí, kdy Krajský soud v Hradci Králové zaujal stanovisko, že smlouva byla účinná i z hlediska § 15 odst. 1 písm. f) zákona o konkurzu a vyrovnání. Krajský soud v možném následném řešení této problematiky v rámci probíhajícího civilního sporu ovšem nespatřuje základ trestní odpovědnosti obžalovaného. Ta souvisí s otázkou rozsahu pravomoci obžalovaného jakožto ustanoveného správce konkurzní podstaty po vyhlášení konkurzu na majetek dlužníka 1. H., a. s., J. L., a. s. v likvidaci, dne 24. 11. 2004.

Krajský soud s východiskem podrobného rozboru ustanovení § 14, § 14a a § 15 zákona o konkurzu a vyrovnání činěného obžalovaným v odvolání a dovozujícího zejména plné oprávnění správce

konkurzní podstaty k činěným krokům nesouhlasí.

Podle § 14 odst. 1 písm. a) a § 14a odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání přechází prohlášením konkurzu na správce oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle zákona a jiných právních předpisů jinak přísluší úpadci, jestliže souvisí s nakládáním s majetkem patřícího do podstaty. Tedy při vyhlášení konkurzu vstupuje správce konkurzní podstaty do oprávnění dlužníka a nemá více práv, než-li mu dává konkurzní zákon. Takovým konkrétním ustanovením je právo správce vypovědět nájemní nebo podnájemní smlouvu, jak umožňuje ustanovení § 14 odst. 3 zákona o konkurzu a vyrovnání. Smyslem tohoto ustanovení vtěleného do zákona o konkurzu a vyrovnání novelou provedenou zákonem č. 105/2000 Sb. je právě ochrana majetku dlužníka před možným smluvním zatížením znemožňujícím pak prodej věcí v konkurzu.

A contrario to ovšem pro správce znamená povinnost respektovat již uzavřené nájemní, resp. podnájemní smlouvy a následnou možnost postupu toliko v souladu se zákonem. Že rozsah oprávnění správce ve vztahu k nájemci či podnájemci majetku úpadce není neomezený, dokládá výklad ustanovení § 18 odst. 6 a zejména odst. 7 zákona o konkurzu a vyrovnání, kde je pravomoc správce limitována toliko sepsáním věcí úpadce, dokonce za přibrání zástupce orgánu obce. Nikde ovšem zákon nehovoří o možnosti správce nechat vykázat nájemce či podnájemce s uzavřenou nájemní, resp. podnájemní smlouvou.

Podle názoru krajského soudu tudíž mohl obžalovaný požádat poškozeného M. H. o umožnění soupisu movitých věcí na hotelu, vypovědět nájemní, resp. podnájemní smlouvy, event. podat soudu návrh na vydání potřebného předběžného opatření. Způsob, jakým si obžalovaný počínal vůči poškozenému M. H., resp. společnosti S., s. r. o., byl v rozporu s citovanými ustanoveními zákona o konkurzu a vyrovnání a neobstojí podle názoru krajského soudu ani námitka obžalovaného o absenci zavinění na stíhaném trestním jednání.

U obžalovaného jakožto správce konkurzní podstaty je důvodně předpokládána znalost zákona o konkurzu a vyrovnání. Tomu konečně nasvědčují i fundovaná stanoviska obžalovaného v této trestní věci či jeho přípisy Městskému soudu v Praze, coby jím ustanoveného správce konkurzní podstaty. Okresní soud zcela správně dále poukázal na právní diskuzi, který se vedla stran účinnosti nájemní, resp. podnájemní smlouvy mezi Mgr. Š. a Mgr. L. Obžalovaný věděl o existenci zcela opačného právního názoru, který jeho počínání vylučoval. Pokud za takovéto situace pokračoval v akci, byl minimálně srozuměn (§ 4 písm. b/ tr. zák.) s možným vzniklým následkem.

V dalších podrobnostech pak lze odkázat na příslušnou část rozsudku okresního soudu.

Jednání obžalovaného okresní soud správně právně kvalifikoval jako trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák. Tuto právní kvalifikaci okresní soud též řádně zdůvodnil. Okresní soud správně poukázal na to, že obžalovaný dne 25. 11. 2004 za pomoci najaté bezpečnostní agentury protiprávně obsadil horský hotel na Č. h., když k takovému obsazení hotelu neměl žádné právní opodstatnění. Současně ovšem i oprávněné osobě, minimálně poškozenému M. H., bránil v užívání hotelu, jak vymezovala předmětná smlouva.

Okresní soud nepochybil ani ve výroku o trestu, kdy respektoval ustanovení § 23 odst. 1, § 31 odst. 1 tr. zák., hodnotil i jednotlivé okolnosti spoluurčující stupeň společenské nebezpečnosti podle § 3 odst. 4 tr. zák. Třeba poukázat na význam chráněného zájmu, jímž je jednak zájem na ochraně vlastnictví domu, bytu nebo nebytového prostoru, pokud jde o výkon některých oprávnění s jejich vlastnictvím spojených, především o oprávnění je užívat a disponovat s nimi, jednak zájem na nerušeném užívání domu, bytu nebo nebytového prostoru oprávněnou osobou. Nelze přehlédnout ani okolnosti, za nichž obžalovaný čin spáchal, kdy za pomoci bezpečnostní agentury obsadil pronajatý hotel a během dne v podstatě donutil podnájemce a další zaměstnané osoby z hotelu odejít. To

pochopitelně mělo negativní odraz nejen u rodiny poškozeného, ale i u zaměstnanců hotelu a v jeho dalším chodu. Naproti tomu nelze přehlédnout dosavadní netrestanost obžalovaného a jeho občanskou bezúhonnost. Při sazbě odnětí svobody do dvou let uložil okresní soud trest v dolní polovině zákonné trestní sazby a jeho výkon podmíněně odložil na přiměřenou zkušební dobu, k čemuž nemá krajský soud výhrady.

Chováním obžalovaného však vznikly výrazné pochybnosti o vyžadované spolehlivosti k výkonu funkce správce konkurzní podstaty. V souvislosti s výkonem této činnosti spáchal obžalovaný inkriminované jednání. Pokud okresní soud shledal podmínky pro uložení trestu zákazu činnosti ve funkci správce konkurzní podstaty, považuje krajský soud tento postup za zcela důvodný. Při možné sazbě tohoto trestu vyjádřené v § 50 odst. 1 tr. zák. v trvání jednoho roku až deseti let dosahuje délka vyměřeného trestu jedné třetiny sazby, což s ohledem na všechny okolnosti případu není nikterak nepřiměřené.

Z těchto důvodů krajský soud neshledal odvolání obžalovaného opodstatněné a zamítl jej podle § 256 tr. ř.

Okresní soud při vyhlášení rozsudku opomenul rozhodnout o nároku poškozené společnosti D. G., s. r. o., T., která se řádně připojila k trestnímu řízení, s částkou 920 149Kč. Toto připojení přečetla samosoudkyně i po přednesu obžaloby podle § 206 odst. 2 tr. ř. Pokud okresní soud nerozhodl o tomto nároku, krajský soud postupoval podle § 259 odst. 2 tr. ř. a rozsudkem nahradil chybějící výrok.

Požadavku poškozené společnosti vyhověno nebylo. Probíhají občanskoprávní spory mezi poškozenou organizací a obžalovaným, kdy se zhodnocují další aspekty, týkající se výše způsobené škody. Prokazování v tomto směru před trestním soudem by dalece přesáhlo rámec adhezního řízení. Z těchto důvodů krajský soud odkázal poškozenou organizaci s jejím nárokem na náhradu škody na občanskoprávní řízení.